

Asia: VN/7020/2024

Lausuntopyyntö tekoäly- ja tekijänoikeuspienryhmien loppuraporteista

1. Täydentäviä huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin

Onko pienryhmä 1: Tekoäly luovassa työssä loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

Myös opetus ja koulutus ovat pitkälle luovaa työtä, koska opettajien täytyy paljolti laatia itse oppimateriaalejaan. Vastakkain ovat myös tieteen avoimuus (asiasisälttöä ei pitäisi suojata) sekä luovan työpanoksen suoja.

Onko pienryhmä 2: Teknologia loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

Ihmistä tarvitaan aina, mutta siitä huolimatta teknologian kehitys ja tekoäly tekevät kaiken valvonnan aina vain vaikeammaksi ja vaikeammin ennakoitavaksi. On vaarana että joitakin tämä passivoi ja toisia taas aktivoi - ehkä juuri väärillä tahoilla. Myös eriarvoisuus lisääntyy. Toisaalta kriittisyyttä on tarvittu ennenkin.

Onko pienryhmä 3: Oikeudelliset kysymykset loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

Luovilla aloilla ei ole helppoa. Toisaalta tekoäly helpottaa työtä ja luo uusia mahdollisuuksia. Tekijänoikeuksien sisältö on pitkälle vakiintunut ainakin Suomessa ja ehkä kansainvälisestikin. Sitä ei ehkä kannata lähteä muuttamaan, vaan panostaa tekoälyn kehittämiseen ja valvontaan.

2.1 TOIMENPITEET

1. Kannatanko esitettyjä toimenpiteitä?

Jonkinlainen ilmainen tieto- ja tekoälyturvasovellus voisi olla hyvä idea sopimus lisenssien tilalle, koska valvontaa tarvitaan.

2. Onko jokin toimenpide mielestäsi toista tärkeämpi?

Tekoälyn kouluttaminen pitää olla valvottua toimintaa. Sen on hyvä olla laaja-alaista, mutta työhön pitää kouluttaa ja vaatia pohjakoulutusta. Se luo mahdollisuuksia lisäansioihin

3. Millä tavalla katsot, että toimenpiteet tulisi toteuttaa?

Viranomaistoiminta ei varmastikaan yksinään riitä.

2.2 KOULUTUS- JA TIEDOTUS

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä koulutukseen ja tiedotukseen liittyen?

Tekijänoikeudet, tietosuoja ja tekoäly vaativat kaikki huomioimista koulutuksessa ja tiedotuksessa. Virheisiin pitää varautua.

2. Onko jokin ehdotettu teema mielestäsi toista tärkeämpi?

Ehdottoman luotettavan tahon selkeät ja yksiselitteiset oppaat sekä mahdollisuus tarkistuttaa asioita kohtuullisin kustannuksin.

3. Millä tavalla katsot, että koulutus ja tiedotus tulisi toteuttaa?

Tarvitaan varmaan myös yksityistämistä, mutta lähtökohtana EU-tason ja globaali varautuminen.

2.3 SELVITYKSET

1. Kannatatko esitettyjä aiheita selvittäväksi?

Liikkuva kuva on edelleen eriteltävä. Palveluiden maksullisuus lisää eriarvoisuutta. Varoja voisi ehkä käyttää myös ihmisten aktivoimiseen, jos sitä kautta voitaisiin samalla saavuttaa myös muita tavoitteita, esim. työllisyystoimia, etä- ja lisätyötä tarvitaan.

2. Onko jokin selvityksen aihe mielestäsi toista tärkeämpi?

Luovan työn tekijällä pitäisi olla mahdollisuus poistaa materiaalejaan, jos hän ei ole saanut niistä korvausta / niitä ei ole lisensoitu.

3. Millä tavalla katsot, että selvitykset tulisi toteuttaa?

Opetus- ja koulutus on huomioitava, ja sitä kautta tietoa ja osaamista saadaan myös samalla jaettua: synergiaetuja.

3. Lopuksi

Muita huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin ja niissä esitettyihin suosituksiin?

Tämä lausunto tuli nyt MHY Pohjois-Pirkan nimikkeellä toisen lausuman yhteydessä/vuoksi, mutta on lähinnä henkilökohtainen ja/tai liittyy amk-opettajan työhöni. Toimin siis valtuutettuna, ja voi tulla jotain koulutustehtäviä myös MHYssä. Toivottavasti tekoäly ei sentään monitoroi kohta Suomen metsiä, ja päätä niiden ennallistamusesta ja hakkuista, vaan että päätäntävalta säilyy metsänomistajilla. Yhdistystoiminta on yleisesti Suomessa merkittävä vaikuttamiskeino, ja se kannattaa huomioida sääntelyssä laaja-alaisesti. Myös kansalaiskuuleminen lisää demokratiaa, jos siihen vain on resurssia. Ehkä tekoäly auttaa tässä tehokkaasti.

Toivola-Rekola Päivi
MHY Pohjois-Pirkka - ammatillinen opettaja, metsänomistaja, mhy-
valtuutettu